

Mats och Cecilia Olsson
info@holmsberg.se

Slutliga villkor om åtgärder för begränsning av luktande ämnen

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Kalmar län beslutar att fastställa följande slutliga villkor avseende begränsning av luktande ämnen från verksamheten vid Tollegården på fastigheten Kulltorp 6:1 i Kalmar kommun, miljöprövningsdelegationens beslut meddelat den 28 augusti 2018, dnr 551-4691-17.

30. Äldre flytgödselbehållare ska vara täckta med fast eller flytande tak. Åtgärden ska vara genomförd senast 14 månader efter att detta beslut vunnit laga kraft.
31. Ny ventilation med beskrivna kompletterande åtgärder ska installeras och genomföras i alla avdelningar i det äldre stallet (stall C). Åtgärderna ska vara genomförda senast 14 månader efter att detta beslut vunnit laga kraft.
32. Rutiner för omrörning och tömning av gödselbehållare samt rutiner i stallet som innefattar skötsel, temperatur och luftförelser ska tas fram och kontinuerligt följas upp för att begränsa luktande ämnen. En handlingsplan för genomförande ska upprättas och lämnas in till tillsynsmyndigheten senast den 30 april 2022. Handlingsplanen ska godkännas av tillsynsmyndigheten och därefter uppdateras vid behov.

Delegering till tillsynsmyndighet att fastställa villkor

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5§ och 22 kap. 25 § 3 st miljöbalken (MB) åt tillsynsmyndigheten att fastställa eventuella ytterligare villkor beträffande:

2022-01-03

- Skyddsåtgärder av mindre omfattning i driften av verksamheten för att begränsa utsläpp av luktande ämnen.

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Kalmar län meddelade den 28 augusti 2018, dnr 551-4196-17 Mats och Cecilia Olsson, tillstånd enligt 9 kap. MB, till befintlig och utökad jordbruksverksamhet i form av anläggning för djurhållning på fastigheterna Ölvingstorp 13:2 och Kulltorp 6:1 i Kalmar kommun. Tillståndet omfattar djurhållning med maximalt 1 370 djurenheter av djurslagen gris, häst och får. Beslutet togs i anspråk den 1 april 2020.

Sökanden skulle enligt beslutet under en prövotid utreda frågan om åtgärder för att minska olägenheter i form av lukt, enligt följande:

U2. Sökanden ska utreda möjligheter att begränsa olägenhet orsakad av utsläpp av luktande ämnen från den befintliga verksamheten vid Tollegården. Förslag till möjliga förbättringsåtgärder (exempelvis tak över befintliga gödselbehållare), beskrivning av förväntad effekt av åtgärderna samt kostnader och tidplan för desamma tillsammans med förslag till slutliga villkor för att begränsa olägenhet av utsläpp av luktande ämnen ska lämnas till miljöprövningsdelegationen senast 1 år efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Ärendets handläggning

Sökandens redovisning inkom den 19 mars 2021. Den 31 mars sändes ärendet på remiss till Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun och Länsstyrelsen Kalmar län. Annonsering har skett i ortspressen den 25 september. Yttrande har inkommit från Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun och Länsstyrelsen har meddelat att man avstår från att lämna yttrande. Yttranden har översänts till sökanden som den 15 november inkom med synpunkter.

Sökandens förslag till villkor och åtagande

Alla gödselbehållare på Tollegården ska vara täckta med fast eller flytande tak.

Sökanden har åtagit sig att installera nytt ventilationssystem i alla avdelningar i stall C samt att genomföra redovisade åtgärder (bygga in befintliga luftintag samt ändring av isolering). Åtgärderna kan genomföras inom 14 månader efter att slutliga villkor har meddelats.

2022-01-03

Sökandens redovisning

Sökanden menar att väderförhållandena under sommaren 2018 var extrema och gav upphov till otypiska vindar som drog in lukt till Ljungbyholm. Vanligtvis blåser det västliga vindar som går mot havet och bort från samhället.

I samband med tillståndsbeslutet har åtgärder genomförts. De två nybyggda gödselbehållarna är utrustade med tak till en kostnad av 940 000 kronor. I det nya stallet finns en värmepump som kyler gödseln och därigenom reducerar ammoniakavgången med 40 %. Detta var en investering på 367 000 kronor. Under 2020 köptes en ny gödseltunna med ramp och släpslangar till en kostnad av 3 miljoner kronor. För snabb nedmyllning köptes även en ny kultivator för 630 000 kronor. Vid spridning minskas därigenom både ammoniakavgång och lukt. Den totala kostnaden är över 4 937 000 kronor för luktbegränsade åtgärder.

I beslutet finns restriktioner för spridning av gödsel intill bostäder och detaljplanelagt område under helger. Sökanden har beslutat att inte sprida gödsel under helger oavsett plats vilket är en frivillig åtgärd. Det förekommer att andra lantbrukare, som har spridningskontrakt med sökanden, hämtar gödsel under helgen och då sker omrörning i gödselbehållarna med visst luktsläpp. Det finns planer på en gemensam biogasanläggning vilket skulle göra att gödseln luktar mycket mindre.

I närtid kan installation av tak (antagligen av plast) ske på de två äldre gödselbehållarna till en kostnad på totalt 700 000 kronor. Det ger en årlig kostnad på totalt 84 000 kr under en avskrivningstid på 10 år. Dessa åtgärder ger förutom en viss minskning av ammoniakutsläppen också en reduktion av lukt.

Sökanden redovisar flera rutiner i stallarna som kan minimera ammoniakavgång och lukt, som att stallarna tvättas mellan omgångarna och att värma upp golven vid låga temperaturer. De första dagarna efter insättning används spån och därefter halm. Mockning sker en gång per dag. God personaltillgång medger goda skötselrutiner och snabbt ingripande då problem uppstår. Optimerad foderstat ger torra och rena grisar. Under prövotiden har råg och ärtor blandats in i fodret med gott resultat.

Det äldre stallet (stall C) har tio avdelningar. I en av avdelningarna har ny och modern ventilation installerats. Renare luft bör innebära att grisarna företrädesvis gödslar i gödselrännorna istället för i boxarna. Den nya ventilationen har inneburit en förbättring men inte så stor som förväntats. Ventilationen kommer att bytas i alla avdelningar. Denna åtgärd, kompletterat med en annan typ av luftintag samt tilläggsisolering kan genomföras 14 månader efter att slutliga villkor har meddelats. Denna investering beräknas kosta mer än 1,5 miljoner kronor.

2022-01-03

Sökanden har kontaktat två tillverkare av luftreningssystem. Enligt ett av företagen måste luftreningssystem ingå vid planering och konstruktion av nytt stall. Det är inte möjligt att installera på befintliga byggnader. Sökanden bedömer därför att denna åtgärd inte är möjlig att genomföra.

Inkomna yttranden

Samhällsbyggnadsnämnden, Kalmar kommun har i yttrande anfört följande.

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner provotidsutredningen under förutsättning att följande punkter regleras i beslutet. Alla de föreslagna punkterna ska genomföras av verksamheten.

De kvarvarande åtgärderna är:

- Tak på två äldre gödselbehållare på Tollegården.
- Ersättning av ventilation i stall C (gamla stallet) samt kompletterande åtgärder för att uppnå ett bättre resultat.

Senast den 31 maj 2022 ska det finnas tak på de två äldre gödselbrunnarna på Tollegården.

Kalmar kommuns miljöskyddsenshet har framfört att man har fått in några klagomål varje år på att det luktar mycket från verksamheten.

Länsstyrelsen Kalmar län har avstått från att lämna yttrande.

Sökandens synpunkter

Sökanden har lämnat följande synpunkter över inkommet yttrande i ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden, Kalmar kommun

Vi har för avsikt att bygga tak på de äldre gödselbehållarna så fort som möjligt.

Dock behöver de slutliga villkoren beslutas och vinna laga kraft innan vi gör något.

Pandemin har lett till brist på komponenter och problem med transporter. Det har visat sig i många olika branscher. Därför är det orimligt att få den 31 maj 2022 som slutdatum för uppsättning av tak på de äldre gödselbrunnarna. Vi hävdar fortfarande att vi behöver 14 månader på oss efter att de slutliga villkoren vunnit laga kraft.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Prövningens omfattning

Enligt provotidsföreskriften är det utsläpp av luktande ämnen från Tollegården som har varit föremål för utredning under provotiden. Utredningen ska visa vilka erfarenheter som har vunnits av vidtagna åtgärder under provotiden och utifrån dessa avgöra vilka slutliga

2022-01-03

villkor som ska fastställas. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det är åtgärder vid det befintliga stallet samt de två äldre gödselbehållare som ligger i anslutning till stallarna som ska bedömas. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått för spridningen av gödsel har prövats i samband med att tillstånd för verksamheten meddelades.

Resultat av utredningen

Källor som sökanden bedömer som orsak till viss luktagång från den befintliga verksamheten är utpumpning av gödsel och omrörning i gödselbehållare i samband med hämtning av gödsel under helger. Installation av tak på de två äldre gödselbehållarna bedöms av sökanden som en åtgärd som kan ge en markant skillnad avseende luktagång. Denna åtgärd är ännu inte genomförd. Det har ordnats en gemensam plats för utpumpning av gödsel istället för separat utpumpning från varje stall vilket bedöms som positivt ur luktsynpunkt. Installation av ett nytt ventilationssystem har gett visst resultat. I stallen tillämpas skötselrutiner, utfodring och tillsyn som kan medverka till lägre luktutsläpp. Det framgår av utredningen att en del åtgärder har genomförts och ytterligare planeras i syfte att minimera lukt. Miljöprövningsförordningen bedömer att utredningen med hänsyn till verksamhetens art och omfattning i allt väsentligt uppfyller kraven i utredningsföreskriften. Utredningen kan därför godkännas och prövotiden avslutas.

Motivering av villkor

Inledning

Vid tillståndsprövning ska de förpliktelser som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kapitel följas och utifrån dessa regler kan tillståndsmyndigheten fastställa villkor för verksamheten vid prövning. Miljöprövningsdelegationen konstaterade redan när tillstånd lämnades att i landsbygdsmiljöer får en högre toleransnivå för lukt från djurhållande verksamheter anses gälla. Det konstaterades vidare att verksamheten har funnits länge på platsen och att det är svårt att helt eliminera luktolägenheter från lantbruksverksamheter. Vid tiden för prövningen var det många närboende som framförde synpunkter om besvärande lukt från verksamheten. I ärendet om slutliga villkor har det inte kommit in några synpunkter från närboende men det har kommit in klagomål till kommunen.

Miljöprövningsdelegationen ser inte, utifrån den utredning som har kommit in i ärendet, att det är möjligt att med säkerhet säga vilka källor som främst orsakar luktutsläpp från anläggningen. Sökanden har pekat ut gödselhanteringen efter att gödseln lämnat stallarna, som den dominerande orsaken till lukt. Delegationen anser att det är såväl rimligt som angeläget att åtgärder vidtas både avseende hantering av stallgödsel i stallet och vid gödselbehållarna.

2022-01-03

Villkor 30

För att åtgärda luktavgång vid utpumpning av flytgödsel och omrörning i gödselbehållarna har sökanden föreslagit att de två äldre gödselbehållarna ska förses med tak. Miljöprövningsdelegationen bedömer, liksom sökanden, att tak har en positiv effekt för att begränsa lukt till omgivningen. Det förutsätter dock att luckor hålls stängda när inte tömning sker och att taket sluter tätt mot behållaren. Miljöprövningsdelegationen anser med hänsyn till att sökanden själv har föreslagit åtgärden, verksamhetens lokalisering och den luktproblematik som finns, att kostnaden är rimlig i förhållande till den nytta som förväntas. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför villkor om detta. Tillsynsmyndigheten har framfört att åtgärden bör ske innan kommande sommar. Miljöprövningsdelegationen ser också att det bör ske så snart som möjligt, men de skäl som framförts från sökanden om en längre tid bedöms rimliga, varför delegationen medger den av sökanden föreslagna tiden för genomförande.

Villkor 31

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det äldre stallet på Tollegården sannolikt utgör en större källa till utsläpp av luktande ämnen än det nya stallet som har byggts med modern teknik. Stallklimatet har, enligt sökandens egna erfarenheter, en inverkan på grisarnas beteende, till exempel var de väljer att gödsla. Nytt ventilationssystem har testats i en avdelning och gett en viss förbättring. Miljöprövningsdelegationen anser att byte av ventilationsanläggning är en angelägen åtgärd. Den bedöms även vara positiv med avseende på luktavgången. Miljöprövningsdelegationen anser med hänsyn till verksamhetens lokalisering och den luktproblematik som finns att kostnaden är rimlig i förhållande till den nytta som förväntas. Vid den bedömningen väger miljöprövningsdelegationen in att åtgärden kan ses som en underhållsåtgärd i en äldre stallbyggnad. Miljöprövningsdelegationen bedömer, liksom tillsynsmyndigheten, att villkor om installation av ny ventilation med av sökanden beskrivna kompletterande åtgärder som att bygga in befintliga luftintag samt ändring av isolering, bör föreskrivas.

Villkor 32

Villkoret ställs för att minimera luktutsläpp genom optimal reglering av temperatur, luftflöde och dagliga skötselrutiner. Miljöprövningsdelegationen anser, liksom sökanden, att åtgärder för att förhindra ammoniakavgång även kan ha effekt mot andra illaluktande ämnen från stallgödsel. Delegationen anser att vad som framgår av SLU:s rapport 2009:12, *Byggnadstekniska åtgärder för lägre ammoniakemission från djurstallar* har en betydelse i detta sammanhang. Jordbruksverket (Greppa Näringen) har också sammanställt en *Checklista – risker och förslag till motåtgärder: Ammoniakförluster i grisstallar, 2021-03-18* som bedöms tillämplig för aktuell verksamhet.

2022-01-03

Miljöprövningsdelegationen ser det inte som lämpligt att reglera skötsel och rutiner vid anläggningen i detalj utan en viss flexibilitet måste finnas för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Miljöprövningsdelegationen anser att sökanden ska utvärdera och inkludera tillämpliga åtgärder i sina rutiner. Sökanden bör i en handlingsplan redovisa hur åtgärder tillämpas och följs upp. Planen ska redovisas för tillsynsmyndigheten, som ska bedöma om innehållet är tillräckligt och därefter godkänna den. För att handlingsplanen ska vara verkningsfull ska den uppdateras vid behov.

Övrigt

Miljöprövningsdelegationen bedömer, utifrån den rimlighetsavvägning som ska göras enligt 2 kap. 7 § miljöbalken, att villkor om installation av en luftreningsanläggning inte kan föreskrivas eftersom det innebär en alltför omfattande rekonstruktion av hela ventilationssystemet i en befintlig byggnad samt årliga kostnader för skötsel.

Delegering till tillsynsmyndighet att fastställa villkor

Enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken (jmf med 19 kap. 5 §) får miljöprövningsdelegationen överlåta åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse. Miljöprövningsdelegationen bemyndigar tillsynsmyndigheten att, om så behövs, besluta om ytterligare villkor som avser luktbegränsande åtgärder, exempelvis rutiner kring gödselhantering och åtgärder i stallet för att begränsa utsläpp av luktande ämnen.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Kalmar län. I beslutet deltog ordförande Lina Bladfors och miljöszakunnig Lotta Bohman. Föredragande har varit miljöskyddshandläggare Ann-Charlotte Olsson.

Detta beslut har undertecknats digitalt. Handlingen är fastställd i Länsstyrelsens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Information om hur Länsstyrelsen Kalmar län behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bilagor

1. Kungörelsedelgivning och hur man överklagar
2. Kungörelse

2022-01-03

Kopia

Naturvårdsverket

Havs- och Vattenmyndigheten

Jordbruksverket

Aktförvararen, Kalmar kommun

Tillsynsmyndigheten, Samhällsbyggnadsnämnden, Kalmar kommun

Miljöenheten

Beate Leggedör

UPPLYSNING OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Miljöprövningsdelegationen förordnar enligt 49 § delgivningslagen att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelseannons införs i Barometern och Post & Inrikes Tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt hos Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Kalmar län, Regeringsgatan 1 i Kalmar samt hos aktförvararen i Kalmar kommun, Storgatan 35 A i Kalmar.

Delgivning anses ha skett när två veckor har förflutit från datum för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom tio dagar införts i ovannämnda tidningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö. Observera att överklagande skickas till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 KALMAR eller per e-post till kalmar@lansstyrelsen.se. Miljöprövningsdelegationen prövar om överklagande inkommit i rätt tid innan den skickas vidare till domstolen.

Överklagande ska innehålla

- diarienummer för beslutet som överklagas,
- vad som anförs mot beslutet och på vilket sätt det bör ändras,
- kontaktuppgifter så att eventuell kommunikation i ärendet kan ske effektivt.

Ombud

Om frågan hanteras via ombud ska en fullmakt för detta bifogas överklagandet.

Ytterligare upplysningar

Vid frågor, kontakta gärna som den som varit föredragande i beslutet via länsstyrelsens växel på telefonnummer 010-223 80 00.

Överklagande ska vara Miljöprövningsdelegationen tillhanda senast den **7 februari 2022**.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Miljöfarlig verksamhet, fastställande av villkor

Mats och Cecilia Olsson har fått beslut om slutliga villkor avseende begränsning av luktande ämnen från den befintliga verksamheten med uppfödning av slaktgrisar vid Tollegården. Verksamheten bedrivs på fastigheten Kulltorp 6:1 i Kalmar kommun.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen Kalmar län, Regeringsgatan 1 i Kalmar och hos aktförvararen i Kalmar kommun, Storgatan 35 A i Kalmar.

Beslutet kan överklagas hos Mark- och Miljödomstolen i Växjö genom skrivelse som lämnas till Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 KALMAR eller skickas till kalmar@lansstyrelsen.se. Delegationen måste ha fått skrivelsen senast **den 7 februari 2022**. Ange dnr. 2721-2021.